

— C —

za 28 apr 2018
20.00 Concertzaal

CALAMITY/BILLY

Muziektheater Transparant &
Théâtre de la Croix-Rousse

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

WO 28 MAA — ZO 24 JUN 2018

FILIP DUJARDIN

Sequens n° 4

© Filip Dujardin

Kunstenaar **Filip Dujardin** palmt het Concertgebouw in met een ruimtelijke installatie die zich nestelt in de betonstructuur. Snelbouw bakstenen banen zich een weg in de nissen en hoeken van het gebouw, tot op de rand van het dak. Geheel passend binnen ons seizoensthema 'Metamorfose' speelt Dujardin met ruimtes en muren en maakt bouwsels die zowel van begin als eindpunt

kunnen zijn: het Concertgebouw als podium om standvastigheid, vernieuwing en alles wat ertussen ligt te tonen.

In het Concertgebouwcafé duiken we terug in het archief met foto's van **Jean Godecharle** en **Philip Maene**. Zij volgden de bouw van het Concertgebouw tussen 1999 en 2002.

Uitvoerders & programma

BELGISCHE PREMIÈRE

19.15 Inleiding door Jeroen D'hoë

—

Claron McFadden & Bertrand Belin: zang
Percussions Claviers de Lyon: ensemble
Gérard Lecointe:
muzikale leiding & vibrafoon
Gilles Dumoulin, Jérémy Daillet: marimba
Sylvie Aubelle: basmarimba
Raphaël Aggery: klavier
Lyonel Schmit: viool

Jean Lacornerie: regie
Marc Lainé, Stephan Zimmerli: scenografie
Raphaël Cottin: choreografie
David Debrinay: lichtontwerp
Marion Benagès: kostuums

Gilles Vernay: technische directie
Nathaly Rouquet: stagemanager
Georges Keraghel: podium, props
Sandrine Chevallier: licht
Jérôme Rio: klank

productie: Théâtre de la Croix-Rousse, Théâtre de la Renaissance & Muziektheater Transparant
coproductie: Percussions Claviers de Lyon, Concertgebouw Brugge, Maison de la Culture de Bourges, Operadagen Rotterdam & Mahogany Opera Group

—

Ben Johnston (1926)
Calamity Jane to her Daughter (1989)
tekst: Jean McCormick

Gavin Bryars (1943)
The Collected Works of Billy the Kid (2017-18)
tekst: Michael Ondaatje (uit *The Collected Works of Billy the Kid*)

OPERA21 18-28 april 2018

Deze voorstelling maakt deel uit van Opera21, een jaarlijks muziektheaterfestival afwisselend in Gent / Brugge en Antwerpen.

www.opera21.be

Met Nederlandse boventiteling

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

MUZIKTHEATER

Tweeluik van een verloren paradijs

Na het lezen van Michael Ondaatjes *The Collected Works of Billy the Kid* en het beluisteren van *Calamity Jane to her Daughter* van Ben Johnston, kwam regisseur Jean Lacornerie op het idee om deze twee helden uit het Wilde Westen samen te brengen. Gavin Bryars schreef nieuwe muziek voor Bertrand Belin, die in de huid van Billy the Kid kruipt en voor Claron McFadden, die alle tegenspeelsters van Billy the Kid vertolkt: Sally Chisum, Angela Dickinson en Paulita Maxwell.

Calamity

Aan de basis van *Calamity/Billy* liggen enerzijds Jean McCormicks *Calamity Jane's Letters to her Daughter*, en anderzijds Michael Ondaatjes *The Collected Works of Billy the Kid*. De eerste zijn korte, onhandige brieven. Flarden van verhalen. Ontboezemingen. Pogingen om respectabel te lijken in de ogen van een onbekend meisje dat in Engeland opgevoed wordt. Keukenrecepten. Fragmenten van historische getuigenissen. Stukjes die de mythe van het Amerikaanse Westen oproepen. *The Collected Works of Billy the Kid* zijn dan weer getuigenissen, krantenartikels, foto's en door waanbeelden bezielde gedichten. Wat beide teksten gemeen hebben, is het tegendraadse beeld dat ze ophangen van deze twee figuren uit het Amerikaanse Westen. Een intiem en verborgen beeld. Als een vrouwelijke mededeling die enkel voor onze oren bestemd is. Calamity Janes brieven aan haar dochter werden lange tijd als authentiek beschouwd. En sommige mensen willen dat ook graag blijven geloven omdat die brieven zo mooi zijn en omdat ze zo juist klinken. Alsof Calamity Janes vrouwelijkheid, die tussen de vrouwen van deze brieven verscholen ligt, meer diepgang

zou verlenen aan haar legendarische status in de mannenwereld van de Far West-pioniers. Ben Johnston, Amerikaans grootmeester van de microtonale muziek, vertaalde de brieven naar een werk voor sopraan. Onder invloed van zijn docent Harry Partch geraakte Johnston in de ban van de microtonaliteit. Gedurende 10 jaar werkte hij aan de integratie van microtonen (kleinere intervallen dan de standaard halve tonen) in traditionele instrumenten en in zijn compositietaal.

In zijn *Calamity Jane to Her Daughter* klinkt de sopraan lyrisch als Jane zich opstandig opstelt, de hoge noten schallen bij een uitdaging. Johnston laat de sopraan in heel uiteenlopende registers zingen, van blues over folk, tot lyriek. Claron McFadden verdiende zowel in de hedendaagse muziek als in de barok haar strepen en ze is ook bezig met jazz en improvisatie, kortom de ideale persoon voor deze rol dus. Met behulp van een viool met volksmuziektrekjes, een piano uit een oud saloon en een drumstel verzint de componist een nieuwe toonladder (met kwarttonen) die een klankkleur oplevert in sepia, net zoals de licht wazige foto's van Martha Canary (Calamity Janes echte naam) die bewaard zijn gebleven. Een muziketaal die tegelijk hedendaags en nostalgisch is.

Billy

Samen met Gérard Lécointe, oprichter en artistiek directeur van Percussions Claviers de Lyon, vroeg regisseur Jean Lacornerie aan componist Gavin Bryars om Ben Johnstons schets (van een twintigtal minuten) uit te breiden met een bewerking van Michael Ondaatjes *The Collected Works of Billy the Kid*. Dat was een van de eerste teksten van de auteur van *The English Patient*. Hierin formuleert hij een

I guess my diary is just about finished.

I am going blind

Can still see to write this yet but I can't keep on to live an avaricious old age.

All hope is dead forever Janey.

What have I ever done except to make one blunder after another?

All I have left are these little pictures of you and your father.

I can't go on blind

& the doctor told me yesterday that in 2 months I would be absolutely blind.

O how I wish I had my life to live over

I hate poverty & dirt

& here I shall have to live in such in my last days.

Don't pity me Janey.

Forgive all my faults & the wrong I have done you.

I am sick & haven't long to live.

I am taking many secrets with me Janey.

What I am & what I might have been.

I'm not as black as I have been painted.

I want you to believe that.

My eyes have cheated me out of the pleasure I could get from looking at your photo.

Can't see to write anymore.

There is something I should confess to you but just I can't.

I shall take it to my grave

Forgive me & consider I was lonely.

uit *Calamity Jane's Letters to her Daughter*

antwoord op Calamity Janes brieven. Ondaatjes boek biedt een intiem portret van een figuur uit het Wilde Westen die ook de regels van de mannelijkheid aan zijn laars lapt: 'the Kid' toont openlijk de sporen van zijn kindertijd. Voor het libretto werd vooral uit de gedichten geput, waaraan Ondaatje een ondertitel meegaf: *Left-Handed Poems* (linkshandige gedichten – een andere manier om tegen de norm in te gaan). Deze teksten, waar wrange beelden doorheen spoken, roepen om muziek. Gavin Bryars, die beter dan wie ook de weerklink van de menselijke stem weet te versterken, schreef muziek voor blueszanger Bertrand Belin en lyrische sopraan Claron McFadden. Beiden krijgen een plaats in het klanklandschap van het ensemble Percussions Claviers de Lyon. Opmerkelijk in Bryars toonzetting is de combinatie van

een mannenstem die geen operastem is met een lyrische vrouwenstem. Eerder werkte hij al bijvoorbeeld met Tom Waits. Voor *Billy the Kid* zocht hij een gelijkaardige stem. Ver weg van de filmmuziek voor actiefilms ontstaat via deze meditatieve geluidswereld gaandeweg een landschap op het toneel. Scherven, fragmenten van scènes die bij ons de nostalgie naar een vrije wereld kunnen oproepen. Voor *Billy* werkte Lacornerie met beelden, aangezien Ondaatjes teksten ook geïnspireerd zijn op foto's. Met Marc Lainé en Stephan Zimmerli ontwierp hij een scenografie waarin je de landschappen en decors langzaam ziet getekend worden. Zo kan de toeschouwer in een rustige en zwevende tijdsbeleving stappen – geheel passend bij Gavin Bryars' muziek.

Vrij naar Jean Lacornerie

Biografieën

Sopraan **Claron McFadden (VS)** studeerde cum laude af aan de Eastman School of Music in Rochester, New York en woont sinds 1984 in Nederland. Ze is bekend om haar zeer divers repertoire – gaande van barok tot hedendaagse muziek. Tevens berucht is haar unieke interpretatie van hedendaagse muziek en ze heeft heel wat wereldpremières op haar naam staan. Ze deelt het podium met ensembles als Klangforum Wien en het Arditti Quartet en improviserende musici als Kris Defoort en de David Kweksilber Big Band. Als huisartieste bij Muziektheater Transparant realiseerde ze verschillende multidisciplinaire projecten. In 2002 werd Claron McFadden genomineerd voor een Grammy Award.

Bertrand Belin (FR) is als artiest en schrijver van vele markten thuis: hij is gitarist, arrangeur, auteur, componist en zanger. Zijn muzikale expressie ontleent hij zowel aan de rock- als aan de countrymuziek, en doet denken aan zowel Claude Debussy als Bob Dylan, Bill Callahan of Elvis Costello. Als singer-songwriter componeerde hij ook muziek voor theaterproducties en films. In 2010 bracht hij zijn derde album *Hypernuut* uit dat unaniem geprezen werd door critici en waarmee hij de Grand prix du Disque van de Académie Charles-Cros won. In maart 2015 publiceerde Belin zijn eerste roman *Requin* en maakte hij zijn theaterdebuut in 2015 in *Spleenorama*.

1983 is het begin van het buitengewone muzikale avontuur van vijf getalenteerde en creatieve muzikanten – de **Percussions Claviers de Lyon (FR)**. Een uniek kwintet dat nu al meer dan 25 jaar een innovatief nieuw repertoire produceert voor hun instrumenten. Marimbas, vibrafoons, xylofoons en vijf briljante muzikanten, voortdurend strevend naar muzikale excellentie, reiken hun publiek originele performances aan van werken uit ons muzikale erfgoed, multidisciplinaire shows, alsook werken van hedendaagse componisten. Het resultaat is een eclectisch repertoire van transcripties en nieuwe werk speciaal gecomponeerd voor de groep.

Gérard Lecointe (FR) is oprichter en artistiek directeur van Percussions Claviers de Lyon en ook een eclectisch componist-arrangeur. Hij studeerde aan het Conservatoire National Supérieur de Musique Lyon bij François Dupin en Gérard Gastinel. Op het einde van zijn studies richtte hij met vier andere studenten Percussions Claviers de Lyon (PCL) op en voltooide hij zijn eerste transcripties van werken van Claude Debussy en Maurice Ravel, die PCL zijn unieke klank gaven. Terzelfdertijd was hij percussionist bij het Orchestre de l'Opéra National de Lyon, waar hij werkte met John Eliot Gardiner en Kent Nagano. Lecointe arrangeerde ongeveer 100 stukken voor het ensemble en componeerde ook stukken voor andere percussiegroepen. In 2014 werd hij benoemd tot directeur van het Théâtre de La Renaissance (Oullins, Grand Lyon).

Jean Lacornerie (FR) is directeur van het Théâtre de la Croix-Rousse in Lyon waar hij een programmering opbouwt op het snijpunt van theater en muziek. Hij volgde les bij Jacques Lassalle en is gespecialiseerd in het Amerikaanse repertoire van de 20e eeuw en de musical. Sinds een tiental jaar werkt hij regelmatig samen met de Opera van Lyon voor kameropera- en muziektheaterproducties.

Muziektheater Transparant (BE) gaat als productiehuis vanuit de artistieke en maatschappelijke actualiteit een intensieve dialoog aan met kunstenaars uit verschillende disciplines. Ze ondersteunen hedendaagse muzikanten en de ontwikkeling van hun werk. Zo worden er langere trajecten afgelegd met onder andere huisartiesten Wim Henderickx, Annelies Van Parys, Luigi De Angelis en Claron McFadden. Met Translab brengt Muziektheater Transparant tevens een nieuwe generatie podiumkunstenaars in verbinding met inspirerende artiesten die hen als coach begeleiden.

Michael Ondaatje (CA) begon te publiceren in de jaren '60 en gaf hij zijn werken uit bij Toronto's Coach House Books. Hij lanceerde zijn carrière als schrijver met de publicatie van collecties van gedichten. In 1992 publiceerde Ondaatje zijn meest bekende roman *The English Patient* die hem de Booker prize opleverde. In 1988 kreeg Ondaatje de titel van officier in de Orde van Canada (OC) en twee jaar later werd hij buitenlands erelid van de 'American Academy of Arts and Letters'.

In de kijker

DONDERDAG

24 MEI 2018

20.00 Concertzaal

© Wendy D Photography

Betroffenheit

Kidd Pivot / Crystal Pite &
Electric Company Theatre /
Jonathon Young

Twee van de meest gevierde podiumkunstenaars uit Canada verdiepen zich in verlies, shock en overleven. In een zoektocht naar het antwoord op de vraag 'hoe verder te leven na een traumatische gebeurtenis?', vervelt theater tot dans, door middel van drama, poëzie, cabaret en beweging. *Betroffenheit* buigt de wreedheid van het leven om tot krachtige kunst.

Laat weten wat u van het concert vond op

 ConcertgebouwBrugge
 @concertgebouwbr

info & tickets +32 70 22 12 12 — In&Uit: 't Zand 34, Brugge

concertgebouw.be

ZONDAG

03 JUN 2018

15.00 Concertzaal

BBC Scottish Symphony Orchestra Elgars hits

De muziek van Edward Elgar klinkt zoals zijn persoonlijkheid: extravert, warm en geniaal in diepe zelfreflectie en melancholie. In zijn *Celloconcerto* uit 1919 weerklinkt de gruwel en het leed van WO I. De cello krijgt evenwel ook alle ruimte om te zingen in dramatische monologen en virtueuze passages. Die virtuositeit vindt een vervolg in de mysterieuze *Enigmavariaties*, die dankzij hun wagneriaanse pathos en lyriek ook nu nog een waar genot zijn voor het oor.